

**Besluit van de Raad van het BIPT
van 28 maart 2023
betreffende
de verklaring van conformiteit van het
kostentoerekeningssysteem van bpost voor 2021**

Niet-vertrouwelijke versie

INHOUDSOPGAVE

1. VOORWERP	3
2. RETROACTA	3
3. JURIDISCHE ASPECTEN	4
3.1. Toepasselijke teksten	4
3.1.1. Richtlijn 97/67 (art. 14)	4
3.1.2. Postwet (art. 20 tot en met 22).....	5
3.1.3. KB van 25 april 2014 betreffende de analytische boekhouding van de aanbieder van de universele dienst.....	6
3.2. Procedure en bevoegdheid van het BIPT.....	7
3.3. Beginselen van kostenverdeling	8
4. WIJZIGINGEN DOORGEVOERD DOOR BPOST IN 2021	10
5. OVEREENSTEMMINGSVERKLARING.....	13
6. BEROEPSMOGELIJKHEDEN	13

1. VOORWERP

1. Dit besluit heeft betrekking op de verklaring van overeenstemming of van niet-overeenstemming van het kostentoerekeningssysteem van bpost voor 2021, waarvan sprake in artikel 19 van het koninklijk besluit van 25 april 2014 betreffende de analytische boekhouding van de aanbieder van de universele postdienst (hierna het "KB van 25 april 2014"), genomen ter uitvoering van de artikelen 20 tot 22 van de wet van 26 januari 2018 betreffende de postdiensten (hierna "de postwet").

2. RETROACTA

2. In het kader van de controle van zijn analytische boekhouding 2021, die het voorwerp uitmaakt van dit besluit, maakt bpost op 28 april 2022 de productenlijst, inclusief classificatie, met betrekking tot 2021 over aan het BIPT. Na analyse van de nieuwe productenlijst, formuleerde het BIPT op 11 mei 2022 vervolgens per schrijven vragen aangaande onder andere de 6 nieuwe productlijnen die werden toegevoegd voor 2021. Op 20 mei 2022 volgde het antwoord van bpost. Na bijkomende vragen op 22 juni 2022, voorzag bpost finale verduidelijking op 27 juni 2022. Vervolgens kreeg bpost tot 8 augustus 2022 om opmerkingen aangaande het Ontwerpbesluit te formuleren. Op 19 juli 2022 liet bpost vervolgens weten geen opmerkingen te hebben noch confidentiële secties te zien. Op 2 augustus 2022 keurde het BIPT vervolgens de wijzigingen aan de productenlijst voor 2021 goed.
3. Op 27 juni 2022 ontving het BIPT informatie van bpost aangaande de analytische boekhouding 2021. Die dag werd tevens, op vraag van het BIPT, de presentatie van bpost aangaande de analytische boekhouding 2021 aan het College van Commissarissen ontvangen. Op 23 januari 2023 ontving het BIPT vervolgens het ontwerpverslag van het College van Commissarissen. Op 26 januari 2023 volgde een besprekende meeting hieromtrent tussen bpost, het College van Commissarissen en het BIPT. Op 31 januari jongstleden ontving het BIPT vervolgens het finale, getekende verslag van het College van Commissarissen.
4. Overeenkomstig artikel 19 van de statutwet dat stelt dat "*de Raad van het BIPT elke persoon die rechtstreeks en persoonlijk bij een besluit betrokken is, de gelegenheid [geeft] om vooraf gehoord te worden. De besluiten van de Raad worden meegedeeld aan de personen die rechtstreeks en persoonlijk betrokken zijn en aan de minister.*" heeft bpost vanaf 23 februari 2023 de mogelijkheid gekregen om opmerkingen te formuleren betreffende het ontwerpbesluit. Het ontwerpbesluit is tevens per brief van 23 februari 2023 ter informatie toegestuurd aan het College van Commissarissen. Op 17 maart 2023 heeft het BIPT de meldingen van vertrouwelijke passages ontvangen van bpost. Bpost gaf tevens aan geen opmerkingen te hebben behoudens diegene die reeds bij eerdere besluiten werden geformuleerd.

3. JURIDISCHE ASPECTEN

3.1. Toepasselijke teksten

5. Dit besluit wordt genomen krachtens artikel 22 van de postwet en artikel 19 van het KB van 25 april 2014. Deze bepalingen vormen de omzetting van artikel 14 van Richtlijn 97/67/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 1997 betreffende gemeenschappelijke regels voor de ontwikkeling van de interne markt voor postdiensten in de Gemeenschap en de verbetering van de kwaliteit van de dienst (hierna "Richtlijn 97/67").

3.1.1. Richtlijn 97/67 (art. 14)

6. Artikel 14, § 2, van Richtlijn 97/67 luidt als volgt: *"Aanbieders van de universele dienst houden in hun interne boekhouding afzonderlijke rekeningen bij om een duidelijk onderscheid te kunnen maken tussen elk van de diensten en producten die onder de universele dienst vallen en diensten en producten die er niet onder vallen. De lidstaten maken bij het berekenen van de nettokosten van de universele dienst gebruik van de gegevens van deze gescheiden boekhouding. Dergelijke interne boekhoudingen moeten steunen op consequent toegepaste en objectief gerechtvaardigde normen voor kostentoekening."*
7. Die eis inzake gescheiden boekhouding tussen de diensten en producten die onder de universele dienst vallen en diensten en producten die er niet onder vallen, beoogt de transparantie van de werkelijke kosten die worden teweeggebracht door deze twee categorieën van producten en diensten, om te garanderen dat kruissubsidies de concurrentievoorwaarden in het segment van de universele-dienstverlening niet nadelig beïnvloeden (*cf.* considerans 28 van Richtlijn 97/67 en considerans 41 van Richtlijn 2008/6)).
8. Considerans 41 van richtlijn 2008/6¹, die richtlijn 97/67 heeft gewijzigd in die zin dat er een einde werd gemaakt aan de voormalige "voorbehouden diensten" en aldus de vrijmaking van de postmarkt heeft voltooid, preciseert immers dat:

"Aangezien wordt overgegaan naar een markt met volledige mededinging en om te voorkomen dat kruissubsidies de mededinging negatief beïnvloeden, is het aangewezen te blijven verlangen dat de lidstaten voor aanbieders van de universele dienst de verplichting handhaven gescheiden en transparante boekhoudingen te voeren, zij het met de nodige aanpassingen.

Uit hoofde van de aangepaste verplichting dient aan de nationale regelgevende instanties, de mededingingsautoriteiten en de Commissie alle informatie te worden verstrekt die nodig is om besluiten in verband met de universele dienst te nemen en om toezicht te houden op de billijkheid van de marktvoorwaarden totdat er van daadwerkelijke mededinging sprake is. De samenwerking tussen de nationale regelgevende instanties bij de verdere vaststelling van benchmarks en richtsnoeren op dit gebied zou tot een geharmoniseerde toepassing van deze voorschriften moeten bijdragen.

Gescheiden boekhouding en transparantie dient de lidstaten en hun nationale regelgevende instanties voldoende gedetailleerde boekhoudkundige informatie te bieden om:

- *besluiten in verband met de universele dienst te kunnen nemen;*

¹ Richtlijn 2008/6/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 februari 2008 tot wijziging van Richtlijn 97/67/EG wat betreft de volledige voltooiing van de interne markt voor postdiensten in de Gemeenschap, PB O 52, van 27.2.2008, blz. 3-20.

- *die informatie te kunnen benutten bij het nagaan of de universeledienstverplichtingen nettokosten met zich brengen en een onredelijke financiële last voor de aanbieder van de universele dienst inhouden;*
 - *ervoor te zorgen dat de op de universele dienst toegepaste tarieven in overeenstemming zijn met de tariefbeginselen van deze richtlijn;*
 - *ervoor te zorgen dat de in deze richtlijn bedoelde beginselen inzake eindkosten worden nageleefd; en*
 - *om toezicht te houden op de billijkheid van de marktvoorwaarden totdat er van daadwerkelijke mededinging sprake is."*
9. Artikel 14, §§ 3 en 4, van Richtlijn 97/67 bepaalt dat, behoudens voorafgaande toestemming van de nationale regelgevende instantie en inlichting van de Commissie, de gescheiden boekhouding de kosten als volgt verdeelt:
- a) kosten die direct kunnen worden toegerekend aan een bepaalde dienst of aan een bepaald product, worden aldus toegerekend;
 - b) gemeenschappelijke kosten, d.w.z. kosten die niet direct kunnen worden toegerekend aan een bepaalde dienst of aan een bepaald product, worden als volgt toegerekend:
 - i) indien mogelijk worden gemeenschappelijke kosten toegerekend op basis van een directe analyse van de herkomst van de kosten;
 - ii) indien een directe analyse niet mogelijk is, worden de gemeenschappelijke kostencategorieën toegerekend op basis van een onrechtstreekse koppeling met een andere kostencategorie of groep van kostencategorieën waarvoor een directe toerekening mogelijk is; de indirecte koppeling is gebaseerd op vergelijkbare kostenstructuren;
 - iii) indien directe noch indirecte kostentoerekening mogelijk is, wordt de kostencategorie toegerekend op basis van een algemene kostenverdeling die wordt berekend op grond van de verhouding tussen, enerzijds, alle uitgaven die direct of indirect aan de universele dienst worden toegerekend, en, anderzijds, alle uitgaven die direct of indirect aan de andere diensten worden toegerekend;
 - iv) gemeenschappelijke kosten die nodig zijn voor het aanbieden van zowel universele diensten als niet-universele diensten worden dienovereenkomstig toegerekend; voor universele diensten en niet-universele diensten worden dezelfde kostendrijvers gehanteerd.
10. Ten slotte bepaalt artikel 14, § 5, van Richtlijn 97/67: "*De nationale regelgevende instanties zien erop toe dat de overeenstemming met één van de bovengenoemde systemen van bedrijfsadministratie wordt gecontroleerd door een bevoegde instantie die onafhankelijk is van de leverancier van de universele dienst. De lidstaten zorgen voor de periodieke bekendmaking van een verklaring van overeenstemming."*²

3.1.2. Postwet (art. 20 tot en met 22)

11. Artikel 22 van de postwet schrijft het volgende voor:

² Wij onderlijnen.

- *"§1 De in de artikelen 20 en 21 bedoelde interne analytische boekhouding wordt gecontroleerd door het College van Commissarissen of elke andere door het Instituut aangewezen bevoegde instelling die onafhankelijk is van de aanbieder van de universele dienst. De Koning stelt de modaliteiten van de controle op de naleving van de artikelen 20 en 21 van de wet vast. De controlekosten worden ten laste genomen door de aanbieder van de universele dienst. § 2. Het Instituut ziet erop toe dat jaarlijks een conformiteitsverklaring wordt gepubliceerd. De inhoud en de modaliteiten van deze publicatie worden vastgesteld door de Koning. De conformiteitsverklaring refereert niet aan en bevat geen vertrouwelijke informatie bepaald in artikel 21, § 4."*

3.1.3. KB van 25 april 2014 betreffende de analytische boekhouding van de aanbieder van de universele dienst

12. Het KB van 25 april 2014 betreffende de analytische boekhouding van de universeledienstverlener definieert de nadere bepalingen voor de controle van de inachtneming van de artikelen 20 en 21 van de postwet. Deze nadere bepalingen worden beschreven in de volgende punten (zie de punten 3.2 'Procedure en bevoegdheid van het BIPT' en 3.3 hieronder "Beginselen van kostenverdeling").

3.2. Procedure en bevoegdheid van het BIPT

13. Verzamelen van de informatie met betrekking tot de analytische boekhouding:

Artikel 21, § 4 van de postwet schrijft voor: *"De aanbieder van de universele dienst houdt een document bij omtrent zijn analytische boekhouding dat voldoende gedetailleerde gegevens bevat in verband met de systemen voor analytische boekhouding die hij gebruikt en waarin de door deze systemen gegenereerde gedetailleerde boekhoudgegevens zijn opgenomen"*.

14. Krachtens artikel 2 van het KB van 25 april 2014 wordt de vertrouwelijke informatie, bedoeld in de bijlage bij het KB van 25 april 2014, ter beschikking gehouden van de auditeur gedurende de 60 dagen die volgen op de afsluiting van de algemene boekhouding en, op verzoek, aan het BIPT en aan de Europese Commissie gericht (§ 1). De niet-vertrouwelijke versie (§ 2) wordt uit eigen beweging aan het BIPT verstrekt en gepubliceerd op de website van de aanbieder van de universele dienst, na goedkeuring door het BIPT.

15. Dat document omvat ten minste:

- de reikwijdte van de analytische boekhouding;
- een beschrijving van de structuur van de werkwijze voor toewijzing via de activiteiten;
- de toerekeningsmethodes voor de directe, indirecte en algemene kosten;
- de manieren voor toewijzing van de middelen, de lijsten met de cost drivers per hoofdactiviteit;
- de rechtvaardiging van elke wijziging van een van de hierboven beoogde elementen ten opzichte van het voorgaande jaar.

16. **Opstelling van de lijst van de producten:** overeenkomstig artikel 20, § 2, van de postwet en artikel 13 van het KB van 25 april 2014 legt de aanbieder van de universele dienst elk jaar ter goedkeuring van het Instituut de categorie voor waartoe elk van de diensten die hij aanbiedt, behoort (universeel, openbaar of commercieel). Tegelijk verstrekt de universeledienstverlener aan het BIPT alle voorstellen tot wijziging in het jaar dat voorafgaat aan hun invoering. Zodra de lijst van de producten is goedgekeurd door het BIPT, wordt ze aan de auditeur bezorgd.

17. **Opstelling van de lijst van de cost drivers:** elk jaar verstrekt de universeledienstaanbieder aan het BIPT en aan de auditeur, binnen 30 dagen na de goedkeuring door de algemene vergadering van de algemene boekhouding de lijst met de cost drivers die een rol spelen in zijn kostenmodel, alsook een gemotiveerde lijst van de voornaamste wijzigingen en de verificatie van het causale verband (art. 9 en 10, KB 25 april 2014).

18. **Controle door de auditeur:** de auditeur gaat na of de causale verbanden tussen de cost drivers en de activiteiten economisch aanvaardbaar zijn en voldoen aan de hiërarchie van verdelingsregels opgenomen in artikel 21 van de postwet (art. 11, KB 25 april 2014).

19. Artikel 18 van het KB van 25 april 2014 stelt:

"Het jaarlijkse verslag van de auditeur bevat op zijn minst de gedocumenteerde beschrijving van de uitgevoerde verificaties, indien van toepassing de vastgestelde onregelmatigheden, zijn aanbevelingen en zijn conclusies."

Het verslag van de auditeur dient als basis voor de overeenstemmingsverklaring gepubliceerd door het Instituut.”³

20. De verificaties waarnaar artikel 18 van het KB van 25 april 2014 verwijst, worden beschreven in de artikelen 8 en 11 tot 17 van het besluit.
21. Het gaat om de volgende verificaties:
- in overeenstemming brengen van de analytische boekhouding met de algemene boekhouding (art. 8);
 - het causale verband tussen de cost drivers en de activiteiten (art. 11);
 - verificatie via peiling van de juistheid van de statistische gegevens die worden ingevoerd in het costing-model van de universeledienstverlener (art. 12);
 - verificatie van de juistheid van de indeling van de producten en diensten in universele, openbare of commerciële producten of diensten (art. 14-15);
 - verificatie van de procedures inzake wijziging en invoering van de basisgegevens in de analytische boekhouding (art. 16-17).
22. **Verklaring van overeenstemming of niet-overeenstemming:** Artikel 19, lid 1, van het KB van 25 april 2014 schrijft voor: *“Het Instituut richt elk jaar een verklaring van overeenstemming of niet-overeenstemming aan de universeledienstaanbieder op basis van het verslag bedoeld in artikel 18 van dit besluit. Het besluit van het Instituut met deze verklaring wordt gepubliceerd op zijn website.”⁴*
23. De analytische boekhouding vormt de basisbron van verschillende regulatoire taken van het BIPT. Een voorbeeld daarvan is de analyse die het BIPT in het kader van artikel 6 van de EU-Verordening 2018/644 van 18 april 2018 betreffende grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten dient te voeren worden ter beoordeling van de weerhouden bpost-tarieven. Het is dan ook van belang dat de analytische boekhouding van bpost, in termen van scope, detail en afbakening, beantwoord aan een aantal wettelijke beginselen die hieronder worden beschreven.

3.3. Beginselen van kostenverdeling

24. De hiërarchie van verdelingsregels waarin artikel 14, § 3, van Richtlijn 97/67 voorziet, wordt identiek overgenomen in artikel 21, § 1, van de postwet. Het kan als volgt worden samengevat:
- 1) CATEGORIE 1: Eerst moeten de kosten worden toegewezen die direct kunnen worden toegerekend aan een bepaalde dienst of aan een bepaald product (“specifieke kosten”).
 - 2) CATEGORIE 2: In tweede instantie moeten de kosten die niet konden worden toegewezen overeenkomstig de eerste regel (“gemeenschappelijke kosten”) worden toegewezen volgens de directe herkomst van die kosten.
 - 3) CATEGORIE 3: In derde instantie moeten de kosten die niet konden worden toegewezen overeenkomstig de regels 1 en 2 worden toegerekend volgens een onrechtstreekse koppeling met een andere kostencategorie, gebaseerd op vergelijkbare kostenstructuren.

³ Wij onderlijnen.

⁴ Wij onderlijnen.

- 4) CATEGORIE 4: In vierde instantie moeten de kosten die niet konden worden toegerekend overeenkomstig de regels 1, 2 en 3 worden toegerekend naar rata van de kosten die reeds toegerekend zijn aan de diensten en producten van het type "UD" en "niet-UD".
25. Ter verduidelijking van de Europese wetgeving wordt in artikel 21, § 2, verder bepaald dat : *"De verdeling van de kosten wordt gedaan door de aanbieder van de universele dienst overeenkomstig de principes bedoeld in § 1. "Dit gebeurt volgens de methode van de volledige kostentoe wijzing, bekend onder de naam "FDC - Fully Distributed Cost" (of "Fully Allocated Cost") waarbij gebruik wordt gemaakt van het principe "ABC-Activity Based Costing" dat de kosten aan de producten toerekent op grond van de activiteiten."*
26. Krachtens artikel 6 van het KB van 25 april 2014 zijn de volgende basisprincipes van toepassing op het systeem voor kostentoe rekening van de universeledienstverlener⁵:
- **Causaliteitsbeginsel (art. 6, 1°)**: de kosten moeten direct of indirect worden toegeschreven aan de diensten die deze kosten hebben "veroorzaakt". Dit veronderstelt dat de relevantie van elke kostenpost wordt nagegaan, dat de relevante kostenfactor ("cost driver") wordt geïdentificeerd en gekwantificeerd en dat die cost driver wordt gebruikt voor het toewijzen van de daarmee overeenstemmende kosten.
- Methodes van het type "Activity-Based Costing" (ABC) moeten worden gebruikt. ABC is een methode die gebaseerd is op cost drivers die de kosten volgen en toewijzen aan de hand van de uitgevoerde activiteiten en waarbij duidelijke causale verbanden kunnen worden gelegd tussen de activiteiten, de kosten die ermee verband houden en de resultaten van die activiteiten.
- **Objectiviteitsbeginsel (art. 6, 2°)**: de toekenning van de kosten moet objectief zijn. Dit concept, zoals gebruikt om de boekhouding volgens de ABC-methode vast te leggen, verwijst naar het feit dat de rekeningen worden bepaald op basis van objectieve feiten (*cf.* artikel 7 hieronder, met betrekking tot de kwaliteit van de informatie waarmee rekening wordt gehouden);
 - **Consistentiebeginsel (art. 6, 3°)**: de verdelingsregels moeten in de mate van het mogelijke vergelijkbaar zijn van jaar tot jaar. Wanneer veranderingen in de methode, structuur, interne organisatie of werking een aanzienlijke impact hebben, moeten de aard en de rechtvaardiging van die veranderingen duidelijk worden uiteengezet.
 - **Transparantiebeginsel (art. 6, 4°)**: het systeem voor kostentoe rekening moet voldoende worden gedetailleerd en volledig gedocumenteerd. De operator moet de gebruikte methodes en het kostentoe rekeningssysteem uitvoerig kunnen uitleggen. Een behoorlijk onderlegde lezer moet bij het lezen van de beschrijving verstrekt door de operator de algemene structuur van het kostentoe rekeningssysteem kunnen begrijpen, alsook de evaluatie- en verdelingsprincipes van de kosten, en zich een oordeel kunnen vormen over de redelijkheid van die principes.
27. Bovendien moet conform artikel 7, § 1, van het KB van 25 april 2014 de informatie die wordt gebruikt door het systeem en de informatie die er uit wordt afgeleid:

⁵ Wat betreft de interpretatie van deze principes, *cf.* m.n. het gemeenschappelijk standpunt van de ERGP (ERGP (12) 28 Rev. 1 – Common Position on cost allocation rules), beschikbaar via deze link: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/14289/attachments/1/translations>.

- **Relevant zijn (art. 7, § 1, 1°):** namelijk nuttig zijn voor het besluitvormingsproces (in dit geval gaat het om de besluiten waartoe de regulator kan genoopt worden) en te gepasten tijde beschikbaar zijn;
- **Betrouwbaar zijn (art. 7, § 1, 2°):** namelijk volledig, vrij van materiële en systematische fouten, waardoor een waarheidsgetrouw beeld wordt weergegeven. Wanneer steekproeven gebruikt worden om de toewijzing van de kosten af te leiden, moeten de steekproefmethodes steunen op erkende statistische technieken;
- **Vergelijkbaar zijn (art. 7, § 1, 3°):** om zo de ontwikkelingen en verschillen in de tijd tot uiting te brengen;
- **Materieel zijn (art. 7, § 1, 4°):** informatie is materieel als de weglating ervan of een onjuiste weergave redelijkerwijze een invloed heeft op de interpretatie van de resultaten of de besluiten die op basis van het kostentoerekeningssysteem moeten worden genomen;
- **Verifieerbaar zijn (art. 7, § 1, 5°):** de gegevens moeten kunnen worden gevolgd en op elkaar worden afgestemd aan de hand van een toewijzingsprocedure, vanaf de brongegevens tot het eindresultaat. De operator moet bovendien de nodige gegevens bewaren om de controle van het kostentoerekeningssysteem mogelijk te maken.

4. WIJZIGINGEN DOORGEVOERD DOOR BPOST IN 2021

28. Het College van Commissarissen gaat jaarlijks de wijzigingen na aangaande de cost drivers gehanteerd door bpost in het kader van hun analytische boekhouding. Basis hiervoor is een lijst met motiveringen voor de doorgevoerde wijzigingen en een verificatie van het logische verband tussen de bron en de bestemming. Bpost stelt hiertoe de 'LOG-file' ter beschikking. Dit is een document in Excel waarin de voornaamste wijzigingen in drivers, resources, activiteiten en producten zijn opgenomen. Over eventuele wijzigingen in de structuur en bijbehorende motivering wordt het College van Commissarissen geïnformeerd door een aparte presentatie van bpost in PowerPoint.
29. Op basis van deze PowerPoint, die het BIPT op vraag ook ontving, kon het BIPT vaststellen dat er met name wijzigingen waren doorgevoerd aangaande:
- Retail: vereenvoudiging, verwijdering van oude 'BCG' oftewel 'Bureau Code Groupe' zonder toegevoegde waarde, verwijdering van duplicaten, toevoeging van 'Points Colis Overhead' als activiteit voor de postale punten die vroeger onder Kariboo vielen;
 - Onderaanneming en leasing van bestelwagens: de kosten van uitbesteding bij de distributie van pakketten werd voorheen gegroepeerd op bronniveau van het model (identificatiecode Deltamed). Sinds 2021 is er de creatie van specifieke activiteiten volgens de aard van de kosten (gebruik van de resource pool 'Rent & Third party'), en introductie van 'ShortTermLeaseVans' en 'Subco';
 - Parcel lockers: wordt mee opgenomen in Georoute, dat de bedelingsrondes regelt, met daarbij de creatie van specifieke 'Pick Up Time - parcels lockers', 'Driven time - parcels lockers' en 'Fill/Empty parcels lockers';
 - Prime: introductie in Georoute van een onderscheid tussen aangetekende producten en track & trace producten ('Prime'), waarbij er een onderscheid gemaakt wordt tussen 'Prime 1' (producten die in een brievenbus kunnen geleverd worden) en 'Prime 2' (producten die niet in een brievenbus kunnen geleverd worden);

- Aladin: nieuw project aangaande het vervoer van pakketten uit China naar België (station van Luik) per trein. Hiervoor werd de activiteit 'Aladin' gecreëerd, voor het sorteren van pakketten vanuit China.
- 30. Tijdens de vergadering van 26 januari 2023 met het College van Commissarissen en bpost, vroeg het BIPT zich af of het College van Commissarissen specifieke bemerkingen had aangaande de hierboven beschreven wijzigingen. Dit daar het ontwerpverslag van het College van Commissarissen hier niet specifiek op terugkwam. Er bleek echter omtrent de verificatie ervan niets te melden te zijn. Het College van Commissarissen nodigde tegelijk het BIPT uit om eventuele interessante onderzoekspistes naar de toekomst toe te delen.
- 31. Tijdens deze vergadering vroeg het BIPT zich tevens af waarom de gevraagde aanpassing omtrent de foutieve toepassing van de cost driver "MSO HQ Labour Cost" bij de resources "BCG109 RP_SU_F_NRB" en "BCG137 RP_SU_F_NRB", zoals beschreven in het verslag van het College van Commissarissen in bijlage, nog niet werd aangepast in de analytische boekhouding 2021. Deze bemerking werd immers reeds voor 2020 al gegeven. Bpost wist hierbij te melden dat initieel, bij de opmaak, de correctie werd gemaakt maar dat deze finaal niet werd weerhouden bij het afsluiten. Bij de analytische boekhouding 2022 zal deze correctie niettemin worden doorgevoerd. Het College van Commissarissen gaf ook wederom aan dat de kostenallocatie van de energiekosten verder kan geoptimaliseerd worden.
- 32. Voor een overzicht van de evolutie van de verdeling van de kosten tussen de vier product- en dienstcategorieën van bpost heeft het BIPT figuur 1 hieronder opgesteld. In deze figuur worden de producten en diensten die onder de universele dienst vallen, weergegeven met de letter "U", de producten en diensten van algemeen economisch belang die niet onder de universele dienst vallen, met de letter "P", de commerciële producten en diensten met de letter "C" en ten slotte de "interne" producten en diensten met de letter "S".

Figuur 1: Evolutie van de kostentoewijzing tussen categorieën
[VERTROUWELIJK]
Bron: BIPT

- 33. Voor het jaar 2016 komt heel duidelijk een trendbreuk naar voren in de natuurlijke evolutie van de relatieve kosten.
- 34. Tijdens de drie eerste jaren (2013-2015) stellen we immers een vermindering vast van de relatieve kosten toegerekend aan de producten en diensten die onder de universele dienst vallen ("U") door de afname van de volumes voor die categorie, terwijl de commerciële producten en diensten ("C") in omgekeerde zin evolueren door de toename van de volumes in die laatste categorie.
- 35. Voor het jaar 2016 kan een breuk in die tendens worden opgemerkt door wijzigingen die bpost heeft doorgevoerd in zijn kostentoe rekeningsmethode. De relatieve kosten vertegenwoordigd door de commerciële producten en diensten ("C") komen terug op het niveau van 2013 terwijl de kosten vertegenwoordigd door de producten en diensten van algemeen economisch belang ("P") en, in het bijzonder, door de producten en diensten die onder de universele dienst vallen ("U"), toenemen.
- 36. De oorspronkelijk vastgestelde trend voor de periode 2013-2015, gebaseerd op de evolutie van de volumes, zet vervolgens zijn koers verder vanaf het jaar 2017, zoals kan worden gezien door de kosten in verband met elke categorie voor het jaar 2017 te vergelijken met deze voor het jaar 2016.

37. Naar aanleiding van het besluit van de Raad van het BIPT van 10 oktober 2019 betreffende de verklaring van niet-overeenstemming van de analytische boekhouding 2016, wordt voor het jaar 2018 een normalisatie van de kostentoerekening vastgesteld tussen enerzijds de commerciële producten en diensten ("C") en anderzijds de producten en diensten die onder de universele dienst vallen ("U") en de producten en diensten van algemeen economisch belang ("P"). Anno 2021 wordt deze laatste trend verdergezet. Gelet op al deze elementen aanvaardt het BIPT de uitleg van bpost en geeft het een conformiteitsverklaring af voor de kostenberekening 2021 van de aanbieder van de universele dienst.

5. OVEREENSTEMMINGSVERKLARING

38. Het BIPT richt via dit besluit een verklaring van overeenstemming aan de universeledienstverlener wat betreft zijn analytische boekhouding van 2021, conform artikel 19 van het KB van 25 april 2014.
39. In de bijlagen bij dit besluit is het verslag opgesteld door het College van Commissarissen van bpost opgenomen (Bijlage 1).

6. BEROEPSMOGELIJKHEDEN

40. Overeenkomstig artikel 2, § 1 van de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector hebt u de mogelijkheid om tegen dit besluit beroep in te stellen bij het Marktenhof, Poelaertplein 1, B-1000 Brussel. Het beroep wordt, op straffe van onontvankelijkheid die ambtshalve wordt uitgesproken, ingesteld door middel van een ondertekend verzoekschrift, waarbij het aangevochten besluit is bijgevoegd en dat wordt ingediend ter griffie van het hof van beroep van Brussel binnen een termijn van zestig dagen na de kennisgeving van het besluit of bij gebreke aan een kennisgeving, na de publicatie van het besluit of bij gebreke aan een publicatie, na de kennisname van het besluit.
41. Het verzoekschrift bevat op straffe van nietigheid de vermeldingen vereist door artikel 2, § 2, van de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector. Indien het verzoekschrift elementen bevat die u als vertrouwelijk beschouwt, dan moet u dat uitdrukkelijk aangeven en op straffe van nietigheid, een niet-vertrouwelijke versie van dat verzoekschrift indienen. Het Instituut publiceert op zijn website het verzoekschrift dat door de griffie van het gerecht genotificeerd is. Elke belanghebbende partij kan in de zaak tussenkomen binnen dertig dagen na deze publicatie.

Axel Desmedt
Lid van de Raad

Bernardo Herman
Lid van de Raad

Luc Vanfleteren
Lid van de Raad

Michel Van Bellinghen
Voorzitter van de Raad

bpost NV van publiek recht
MULTI
Anspachlaan 1, bus 1
1000 Brussel

26 januari 2023

Overeenkomstig artikel 22 §1 van de wet van 26 januari 2018¹, het koninklijk besluit van 25 april 2014² en de opdrachtbrief brengen wij verslag uit over de door ons overeengekomen en verrichtte bijzondere werkzaamheden met betrekking tot specifieke financiële informatie. Onze opdracht werd uitgevoerd overeenkomstig de International Standards on Related Services (ISRS 4400) ("Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie").

De draagwijdte van deze opdracht werd gespecificeerd in bovenvermeld Koninklijk Besluit. Meer bepaald omvat deze opdracht bepaalde controlewerkzaamheden met betrekking tot de analytische boekhouding van bpost NV van publiek recht (hierna "bpost") voor het boekjaar 2021. Onze werkzaamheden werden uitgevoerd en zijn afgesloten in overeenstemming met bovenvermelde specificaties. Dit rapport kan enkel worden aangewend in het kader van voornoemde opdracht en kan bijgevolg niet worden gebruikt voor enige andere doelstelling, noch worden overgemaakt aan partijen, andere dan bpost of het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie ("BIPT"). In geen enkel geval kunnen wij aansprakelijk worden gesteld ten aanzien van andere partijen dan bpost en het BIPT.

De hierna opgelijste en uitgevoerde werkzaamheden betreffen geen volkomen controle, noch een beperkt nazicht, zoals gedefinieerd in de "International Standards on Auditing" ("ISA"). Bijgevolg formuleren wij geen oordeel over de getrouwheid van de analytische boekhouding van bpost in haar geheel. Volledigheidshalve wijzen wij er nog op dat, indien wij aanvullende werkzaamheden zouden hebben verricht of een volledige controle zouden hebben uitgevoerd, wellicht andere bevindingen aan het licht zouden kunnen zijn gebracht die voor u mogelijk van belang zouden kunnen zijn geweest. Deze controle van de analytische boekhouding is een volledige controle in de betekenis van de postale wet en zou als dusdanig volstaan om te besluiten of bpost al dan niet voldoet aan haar wettelijke verplichting betreffende analytische boekhouding.

Onze, in het kader van bovenvermelde opdracht, uitgevoerde en overeengekomen specifieke werkzaamheden zijn hieronder samengevat:

1. Reconciliatie van de analytische boekhouding met de algemene boekhouding;
2. Verificatie via peiling van het causale verband tussen de cost drivers en de activiteit van de analytische boekhouding;
3. Verificatie via peiling van de juistheid van de statistische gegevens die worden ingevoerd in het costing-model van bpost;

¹ Wet betreffende de postdiensten

² Koninklijk besluit betreffende de analytische boekhouding van de aanbieder van de universele postdienst.

4. Verificatie van de juistheid van de classificatie van de producten in klasse "Universeel", "Openbaar" en "Commercieel" in navolging van artikel 2, §2, en artikel 13 van het KB van 25 april 2014;
5. Verificatie van de processen/procedures inzake wijziging en invoering van de basisgegevens in de analytische boekhouding.

Feitelijke bevindingen

Onze feitelijke bevindingen, die voortvloeien uit onze uitgevoerde werkzaamheden, zijn hierna samengevat:

▶ **Met betrekking tot punt 1**

De bedrijfsopbrengsten evenals de bedrijfskosten opgenomen in de analytische boekhouding konden worden afgestemd met de bedrijfsopbrengsten en de bedrijfskosten van de algemene boekhouding. De elementen die deze afstemming mogelijk maken, werden geïdentificeerd en naar behoren verklaard.

▶ **Met betrekking tot punt 2**

1. Nazicht en documentatie van de wijzigingen in cost drivers

Het BIPT vraagt jaarlijks een lijst te verschaffen met de voornaamste wijzigingen i.v.m. de cost drivers, een lijst met motiveringen voor de doorgevoerde wijzigingen en een verificatie van het logische verband tussen de bron en de bestemming. bpost stelt hiertoe de LOG-file ter beschikking. Dit is een document in Excel waarin de voornaamste wijzigingen in drivers, resources, activiteiten en producten zijn opgenomen. Over eventuele wijzigingen in de structuur en bijbehorende motivering worden we geïnformeerd door een aparte presentatie in PowerPoint. Over het gebruik van de LOG-file kunnen volgende opmerkingen worden gemaakt:

- ▶ Op basis van onze werkzaamheden met betrekking tot de LOG-file werd opgemerkt dat deze file consistent en goed gestructureerd is gedocumenteerd, hetgeen het nazicht ervan vereenvoudigt.
- ▶ In 2021 zijn door het Profitability & Costing team bijkomende inspanningen gedaan om het nazicht van de LOG-file verder te faciliteren (bijvoorbeeld door middel van verwijzingen naar de juiste documentatie uit voorgaande jaren).

2. Evaluatie van de voornaamste wijzigingen in cost drivers

- ▶ Wij hebben steekproefsgewijs 25 wijzigingen in cost drivers geselecteerd en de economische aanvaardbaarheid van deze wijzigingen geëvalueerd. Op basis van onze werkzaamheden kunnen wij besluiten dat we onderstaande opmerkingen hebben over de economische aanvaardbaarheid van de doorgevoerde wijzigingen:
 - ▶ Sommige wijzigingen zijn doorgevoerd om het allocatiemodel van bpost aan te aligneren met evoluties in de structuur of de operaties van de onderneming. Uit onze selectie van 25 wijzigingen, werden 13 wijzigingen doorgevoerd vanwege bovenstaande reden. De geldigheid en de causaliteit van deze wijzigingen werd geverifieerd.
 - ▶ Binnen de steekproef zijn 10 van de 25 wijzigingen doorgevoerd om de kostenallocaties binnen het model te verfijnen zodat deze op een meer nauwkeurige manier de operaties zou reflecteren. De geldigheid en de causaliteit van deze wijzigingen werd geverifieerd.
 - ▶ Sommige wijzigingen zijn doorgevoerd om de naamgeving binnen het allocatiemodel aan te scherpen. In 2021 betrof dit 2 van de 25 wijzigingen. De geldigheid en causaliteit van deze wijzigingen werd ook geverifieerd.

- ▶ Tijdens de analyse hebben we tevens opgemerkt dat regelmatig gebruik wordt gemaakt van de driver name "Evenly Assigned" voor rechtsreeks 1:1 allocaties van niet-operationele naar operationele activiteiten. We raden dan ook aan de naamgeving van deze driver aan te passen naar bv. "Direct" om ervoor te zorgen dat deze in lijn is met de uitgevoerde kostenallocatie. In dezelfde lijn werd gebruikt gemaakt van de drivernaam "Transport" voor de directe allocatie tussen de resource pools "BCG118-Collect Distribution BOM - RP_61_ENERG" en "BCG118-Collect Distribution BOM - RP_61_RENTL" en de niet-operationele activiteit "Driven time - Frais auto - CourReg (NOP)". Aangezien deze driver hier gebruikt werd voor een 1:1 allocatie, raden we dan ook aan de naamgeving van deze driver naar de toekomst toe te wijzigen. Noteer dat de allocatieflow van deze kostobjecten correct werd uitgevoerd.
- ▶ In 2020 werd er een opmerking gemaakt rond de resources "BCG109 RP_SU_F_NRB" en "BCG137 RP_SU_F_NRB" die kosten alloceerden op basis van de driver "MSO HQ Non Labour Cost" (in tegenstelling tot 2019 waarin de driver "MSO HQ Labour Cost" werd gebruikt). Aangezien deze resources arbeidsgerelateerde kosten toewijzen, werd deze driver dus foutief toegepast en diende deze te worden aangepast naar de voorheen gebruikte driver. Deze fout werd in 2020 erkend door het bpost Profitability & Costing team. Tijdens de analyse van het 2021 costing model werd vastgesteld dat deze fout niet werd aangepast en er bovendien een verhoging in de toegewezen kosten plaatsvond. De tabel hieronder toont de kosten die zowel in 2020 als in 2021 op basis van de foutieve driver gealloceerd werden.

BCGXXX	RP_XXXX	DRIVERNAME	2020	2021
██████████	██████████	██████████	██████████	██████████
██████████	██████████	██████████	██████████	██████████
██████████	██████████	██████████	██████████	██████████

- ▶ Sinds 2010 wordt een groot deel van de ondersteunende diensten reeds naar de operationele diensten/resources in het boekhoudsysteem I-promis verdeeld. Deze wijziging werd doorgevoerd in het kader van de implementatie van de nieuwe interne rapporteringstructuur "Full Income Statement" ("FIS"). Vanaf 2010 werden hierbij alle niet-operationele kosten gerelateerd aan general cost, energie, ICT, Human Resources, kuisdiensten, Facility Management, kosten gerelateerd aan het Excell project en werknemers in de reconversie cel, doorgerekend aan operationele resources via cost drivers. Initieel werden ook kosten rond Corporate Project Management, Business Intelligence en Purchasing doorgerekend, maar deze zijn ofwel geïntegreerd in andere Business Units (bv. Purchasing geïntegreerd in Finance in 2019), ofwel zijn de kosten verwaarloosbaar geworden en verwijderd uit het model (bv. Corporate Project Managers). In het costing-model (SAS-ABM) werden de kosten van deze ondersteunende activiteiten als dusdanig al rechtstreeks toegewezen aan operationele resources. We hebben in dit verband volgende bijkomende procedures uitgevoerd:
 - ▶ De hierboven beschreven kosten in de boekhouding (I-promis) konden worden aangesloten met het detail van de toegewezen kosten.

- ▶ De economische aanvaardbaarheid van de cost drivers werd geëvalueerd en op basis van onze werkzaamheden noteren we volgende bevindingen:
 - ▶ Zoals in vorige jaren is de kostenallocatie van de energiekosten gebaseerd op de jaarlijkse consumptie van ieder gebouw volgens de Energy Tool die alle elektronische facturen bevat. Tijdens onze procedures merkten we op dat er bij nieuwe business units soms geen consumptie beschikbaar is omdat er nog geen factuur voor deze business unit in 2021 werd ontvangen. Dat is bijvoorbeeld het geval als bpost een gebouw huurt met een jaarlijkse elektriciteitsfactuur. Additioneel merkten we op dat energiekosten enkel in acht genomen worden voor gebouwen waarvoor energie elektronisch gefactureerd wordt. Als gevolg hiervan zijn geen gebouwen opgenomen waarvoor energie deel uitmaakt van de huurprijs of waarvoor facturen niet elektronisch worden ontvangen. Deze energiekosten zijn inbegrepen in de kosten per vierkante meter en zijn dus beschouwd als een deel van de huurprijs. We bevelen aan om in de toekomst en in de mate van het mogelijke, voor nieuwe business units een inschatting te maken van de energieconsumptie, zodat aan de business units ook kosten voor energie worden doorgerekend. Eveneens raden wij aan niet-elektronische facturen mee in beschouwing te nemen net als het deel van de huur dat betrekking heeft op energie in de doorrekening.
 - ▶ Voor 25 toewijzingen naar operationele activiteiten werden cost drivers afgestemd en herrekend met brongegevens zoals deze voortvloeien uit de onderliggende database. De achterliggende database waarmee deze cost drivers werden afgestemd, is de analytische boekhouding in I-promis.
 - ▶ De toegewezen kosten in de boekhouding naar operationele resources konden worden aangesloten met de respectievelijke resources in het costing-model (SAS-ABM).

▶ **Met betrekking tot punt 3**

Op basis van een selectie van 5 producten, hebben we voor elk van deze producten 5 activiteiten en voor elk van deze activiteiten één bijhorende resource geselecteerd. De uit deze selectie voortvloeiende resource en activity drivers werden geanalyseerd. Voor elke driver hebben wij het proces van het costing-model (SAS-ABM) tot de uiteindelijke bron van informatie nagegaan en afgestemd. Uit onze uitgevoerde procedures is gebleken dat de resource en activity drivers konden worden afgestemd met brongegevens zoals deze voortvloeien uit de onderliggende database.

▶ **Met betrekking tot punt 4**

De lijst met 683 producten (exclusief de producten die betrekking hebben op global sustaining), zoals ons overgemaakt door bpost, werd volledig gereconcilieerd met de lijst van de producten van 2021 die naar het BIPT moet worden verstuurd. De lijst met 683 producten is bijgevoegd als bijlage bij dit verslag. Omwille van de aanpassing van de methodologie van de verificatie van de nettokosten van de universele dienst en het juridisch vacuüm omwille van de afwezigheid van een specifiek wettelijk kader met betrekking tot de goedkeuring van de classificatie, werden de lijsten met producten voor de jaren 2011 tot 2013 niet formeel goedgekeurd door het BIPT. De lijsten met producten en de classificatie hiervan voor de jaren 2014 en volgende werden goedgekeurd door het BIPT. De lijst met producten voor het jaar 2021 en de classificatie hiervan werd goedgekeurd door het BIPT volgens het besluit van de raad van het BIPT van 2 augustus 2022.

Wij hebben de volgende procedures uitgevoerd: (i) nagegaan of alle producten waaraan kosten werden toegewezen ook in de lijst met producten werden opgenomen en aldus een relevante classificatie hebben en (ii) het bekomen van een afdoende toelichting van andere belangrijke wijzigingen in de classificatie of nieuwe productdefiniëringen ten aanzien van de lijst van 2020.

Naar aanleiding van de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben we de volgende bevindingen:

- ▶ Naar analogie met onze rapportering over de boekjaren 2007 tot 2020, merken we op dat bpost naast de standaardclassificaties (USO - "U", Openbaar - "P" en Commercieel - "C") ook nog de code "S" gebruikt. De code "S" heeft betrekking op de interne postverdeling.
- ▶ Bepaalde productgroepen van Business Mail, Direct Mail en Minipack werden gesplitst in twee categorieën in 2015. De ene categorie gerelateerd aan post in transit werd als commercieel ("C") geclassificeerd, de categorie voor post met eindbestemming België als "U" (USO). Tot 2015 maakte bpost geen onderscheid tussen producten in transit door België en diegene met België als oorsprong. Naar aanleiding van de wijzigingen in de regelgeving van categorieën in 2011, moest bpost alle categorieën die overeenkomen met "in transit" als "C" classificeren. bpost beschikte echter niet over betrouwbare manieren om het onderscheid te maken. Vervolgens, in 2013, werd deze informatie ter beschikking gesteld aan de afdeling costing van bpost, maar bpost kwam toen niet terug op de categorieën zoals oorspronkelijk gedefinieerd in 2011. Op vraag van het BIPT werden reeds in 2016 bijkomende producten van Minipack gesplitst in "C" (commercieel) en "U" (USO). bpost is deze productcategorie in 2021 blijven splitsen.
- ▶ Het product "Int Out - PRI - ROE - Format G - Direct Mail - USO" met ID "PC-PL-INT-OUT-PRI-ROE-XXX-XXX-U21" is nieuw in 2021 en heeft betrekking op uitgaande internationale direct mail met een maximumgewicht van 2 kg in groot formaat die met voorrang naar een EU-bestemming buiten de buurlanden wordt gezonden. Dit product is geclassificeerd in "U" (universeel).
- ▶ Het product "Int Out - NPR - ROW - Format E - BusMail - Sorted - USO" met ID "PC-PL-INT-OUT-NPR-ROW-IMP-SOR-U22" was toegevoegd in 2021 en heeft betrekking op internationale uitgaande non-prioritaire brievenpost tot 2 kg met bestemming buiten de EU en is geclassificeerd in "U (universeel).
- ▶ Aan de category "U" (universeel) werd ook een ander product toegevoegd namelijk "Int Biz - PRI - Belg - Format E - on bag - TNT - USO" (ID "PC-PL-INT-OUT-PRI-BEX-PAR-BAG-U22"). Het betreft inkomende internationale prioritaire post tot 2 kg.
- ▶ Het nieuwe product "Int Out - PRI - ROW - Format E - on bag - TNT - COM" (ID "PC-PL-INT-OUT-PRI-ROW-PAR-BAG-C22") is gerelateerd aan internationale prioritaire post tot 2 kg. De bestemming ligt buiten de EU, en de zending vertrekt ook niet uit België, dus is het een transitzending. Dit is geclassificeerd in "C" (commercieel).
- ▶ Het product "Int Out - PRI - ROW - Format E - Mini - LVS - COM" met ID "PC-PL-INT-OUT-PRI-ROW-PAR-LVS-C22" is ook nieuw in 2021. Dit is geclassificeerd in "C" (commercieel) omdat het gaat om kleine zendingen waarvan de bestemming buiten de EU ligt en deze vertrekken ook niet vanuit België (transit).
- ▶ Het laatste product dat in 2021 werd geïntroduceerd is het volgende: "Int'l In China - Belg - Parcels - COM" (ID "PC-PL-INT-INB-PRI-BEX-PAR-CHN-C32"). Het betreft inkomende internationale pakketten tot 30 kg ("Maxi Pack") uit China. De categorie is ook "C" (commercieel).
- ▶ We zijn nagegaan dat brieven van minder dan 2 kg en pakketjes van minder dan 10 kg onder "U" (universeel) zijn geclassificeerd. We bemerkten geen uitzondering.

- ▶ Voor "global sustaining" werden de wijze van ingave en aanpassingen ten opzichte van het voorgaande jaar goed en uitgebreid beschreven. Een analytische vergelijking werd gemaakt van de kosten en opbrengsten voor "global sustaining" in 2021 ten opzichte van 2020 en de belangrijkste verschillen werden verklaard. Daarnaast werden de belangrijkste kosten en opbrengsten van "global sustaining 2021" inhoudelijk verklaard en nagekeken.
- ▶ Echter, net zoals bpost gedaan heeft voor de kosten van "global sustaining" in 2016, is het aanbevolen de opbrengsten "global sustaining" te analyseren om te zien of deze niet kunnen worden toegewezen aan commerciële producten.

Met betrekking tot punt 5

Door middel van interviews, op basis van ontvangen informatie van de betrokkenen en op basis van een steekproef van 25 wijzigingen, hebben wij de procedures volgens dewelke de basisgegevens van de analytische boekhouding worden gewijzigd en/of ingevoerd, evenals de verschillende controles die deze procedures bevatten, geanalyseerd. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden kunnen we bevestigen dat:

- De wijzigingen zijn geïnventariseerd en gedocumenteerd volgens een goed opgestelde en duidelijke chronologie waarbij de ingestelde procedures worden nageleefd.
- De wijzigingen zijn uitgevoerd door de volgens het organigram gemachtigde personen.
- Deze wijzigingen concreet vertaald zijn in het costing-model.

Met betrekking tot (i) hebben wij vastgesteld dat het loggen van wijzigingen per sequentie (chronologie van de kostentoe wijzing in SAS-ABM) manueel in een Excel bestand wordt geïnventariseerd. Bovendien worden de wijzigingen sinds 2010 eveneens onderbouwd via LOG-files. We wensen hierbij evenwel de aandacht te vestigen dat alle informatie die is opgenomen in de LOG-files, niet automatisch geregistreerd werd. Daarnaast bevat de LOG-file enkel de uitgevoerde veranderingen; bijkomende stappen in het proces (bv. aanvraag van modificaties in het costing-model) worden momenteel niet ondersteund door gestandaardiseerde documentatie. Voor onze overige opmerkingen over het gebruik van de LOG-files verwijzen we naar punt 2 van onderhavig verslag.

HET COLLEGE VAN COMMISSARISSEN,

DE LEDEN VAN HET INSTITUUT DER BEDRIJFSREVISOREN

EY Bedrijfsrevisoren BV
vertegenwoordigd door

Han Wevers*
Partner

* Handelend in naam van een-BV

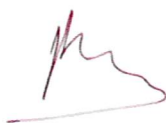
PVMD Bedrijfsrevisoren CV
vertegenwoordigd door

Alain Chaerels*
Partner

HET REKENHOF

vertegenwoordigd door

Philippe Roland
Eerste voorzitter van het Rekenhof

Hilde François
Voorzitter van het Rekenhof